

Més fiscalitat i menys esclavitud

Segons un informe del sindicat de tècnics del ministeri espanyol d'Hisenda, el context de crisi econòmica ha fet créixer l'evasió fiscal a Catalunya fins al punt que l'economia submergida representa el 22% del PIB. Entre els sectors submergits hi ha el servei domèstic, que inclou la neteja de la llar i la cura de les persones dependents. Segons dades de l'Idescat, l'índex de dependència global, és a dir, la càrrega que per a la població en edat de treballar representa la població en edats dependents, augmenta anualment. Això comporta un creixement de la demanda de serveis d'atenció a la dependència, en especial, de la població adulta.

Per què l'aposta per fer emergir la feina irregular del sector domèstic no apareix com una resposta ferma a la crisi econòmica? Es tracta d'un sector intensiu en mà d'obra i emergent: permetria crear ocupació de llarga durada atès que totes les previsions demogràfiques apunten un llarg envelliment de la població. Contràriament, en comptes d'enfortir el quart pilar de l'estat del benestar (atenció a la dependència), es parla d'aprimar l'administració pública. Com s'explica la resistència social a fer emergir la feina de cura?

En primer lloc, cal plantejar què se submergeix: una activitat associada a les dones i mancada de reconeixement social i econòmic. Tradicionalment, les tasques de cura s'han considerat una responsabilitat femenina més relacionada amb l'afectivitat que amb el treball. Però aquelles persones que han assumit la responsabilitat de la cura, o l'han viscut de prop, saben del cert que es tracta d'una activitat en què abunda més el treball que l'afecte. La cura d'adults dependents és sobrevinguda, no es planifica ni s'espera, i té un horitzó temporal incert que desgasta quotidianament el seu responsable. A més, es proporciona benestar quotidià a costa del propi malestar amb pocs reconeixements i més escasses recompenses. ¿A qui

SARA MORENO COLOM

SOCIÒLOGA, UAB

pot interessar fer emergir una activitat socialment invisible i humanament duríssima si es pot resoldre privadament amb un protagonisme aclaparador de les dones? La resistència política no sorprèn.

En segon lloc, cal plantejar qui se submergeix: dones treballadores immigrants. Aquesta triple condició explica per què com a dones se'ls atribueix una activitat considerada socialment femenina; com a treballadores estan disposades a treballar més per menys, i com a immigrants tenen una condició social inferior a la qual s'atribueix submissió. Per què s'ha de reconèixer socialment un nínxol d'ocupació poc prestigiada? La resistència social no sorprèn.

També cal plantejar on se submergeix: a la llar considerada l'àmbit privat de la ciutadania. La feina remunerada que es realitza en aquest espai de privacitat respon a unes normes distintes de les que operen en el mercat laboral. Aliè al control públic i a la legislació laboral, el servei domèstic irregular està subjecte a una relació paternalista basada en la dependència i la submissió de la persona treballadora. Qui vol reclamar una regulació per a activitats que tenen lloc *de portes en-*

dins? La resistència privada no sorprèn.

Finalment, cal plantejar com se submergeix: sota relacions de dominació i explotació. El servei domèstic irregular dedicat a atendre les persones dependents acostuma a implicar una disponibilitat total de la persona treballadora, és a dir, 24 hores al dia, 7 dies a la setmana. Aquest règim intern pot comportar una relació de servitud quan s'està al servei del dependent, i/o dels seus familiars, per a qualsevol cosa. Abusar de l'accessibilitat que ofereix la persona cuidadora implica el risc de confondre la feina de cura amb una relació d'esclavatge. Quan l'oprimit s'ha fet ressò de la seva condició? La resistència individual tampoc sorprèn.

Certament, el dèficit de la xarxa pública d'atenció a la dependència explica per què el recurs a l'economia submergida a través de la contractació irregular de dones immigrants representa l'opció menys cara que la ciutadania té per atendre la dependència de manera privada. Ara bé, el conjunt de resistències que expliquen els obstacles per fer emergir aquest sector conviden a concloure que existeix una tolerància social cap a les condicions laborals i (in)humanes que acompanyen la feina de cura informal. Mentre existeixi aquesta tolerància social, serà difícil desterrar la cura de la seva invisibilitat i fer-la emergir com una feina imprescindible per al conjunt de la societat. Cal recordar que la majoria de la població envellirà i, probablement, requerirà algun tipus d'atenció i cura. Per aquesta raó, les instàncies polítiques haurien d'encapçalar, amb la complicitat de la ciutadania, el repte d'organitzar socialment la responsabilitat de la cura. I aquí, l'horitzó és clar: regularitzar i professionalitzar a través d'ocupacions dignes que ofereixin un servei de qualitat. I el camí per recórrer també: més fiscalitat i menys esclavitud. I és que les resistències socials a envellir sense una bona atenció i cura no són poques.

SUSANA SUBIRANA

SUSANA SUBIRANA
LasIolasPlanet

